

Jari Okkonen ja Timo Ylimaunu

**Tornion Ylivojakkalan Mäntymaa.
Tutkimuskertomus kesän 1995 arkeologisesta kartoituksesta
ja koekaivauksesta (TM-95)**

ARKISTOTIEDOT

Tornio, Ylivojakkala, Mäntymaa N ja E (Tornio 84 ja 85)

Kunta: Tornion kaupunki

Kylä: Ylivojakkala

Tila ja omistaja: 8:23 Mäkirinne
Ulla-Maija Myllymäki
95500 Vojakkala

Peruskartta: 2631 08 VARAJÄRVI

Koordinaatit: N: x=7354 43-72
y=2522 74-96
z=122,5-127,5

E: x=7354 56
y=2523 20
Z=127

Kiintopisteet: 10000 x=1000; y=1000; z=128.360
10001 x=1005.078; y=960.789; z=130.651
10002 x=974.58; y=944.86; z=127.501
10003 x=1051.93; y=990.60; z=124.263
10005 x=933.43; y=854.65; z=125.823
10006 x=874.04; y=915.74; z=128.523
10008 x=1037.51; y=808.66; z=126.923
10010 x=1203.11; y=992.40; z=126.588
10011 x=1265.23; y=1109.71; z=123.733
10012 x=961.97; y=1117.52; z=135.746

Arkistoaineisto: Alakärppä ja Ylimaunu, Inventointiraportti 1993
Oulun yliopiston arkeologian laboratorio.

Löydöt: KM 28193: 1-15

Radiohiiliajoitus: Hel-3832 B.P. 1610 +/- 80

Dokumentaatio: Inventointidiat: 18140-18143
MV-kuvat: 8-26-2-12, 8-26-2-13,
8-26-3 14, 8-26-3-15, 8-26-3-16.
Kartat: 2 (Oulun yliopisto, arkeologian
laboratorio)

JOHDANTO

Mäntymaa sijaitsee noin 60 kilometriä rannikolta pohjoiseen Tornion kaupungin koillisosassa. Maan pohjoispuolella on noin yhden kilometrin päässä Ylitornion ja Tornion kunnanraja. Mäntymaan halki kulkee maantie n:o 929 Tervolasta Mellakoskeen.

Mäntymaan itä- ja eteläpuolella on laaja Varevuoman suoalue ja länsipuolella Talvitienjänkkä. Maasta länteen noin kahden kilometrin päässä sijaitsee pohjois-eteläsuunnassa noin 3,5 kilometriä pitkä Kivijärvi ja itäpuolella noin 1,5 kilometrin päässä pienekö Kertunjärvi. Alue on Tornion- ja Kemijoen välisellä vedenjakajalla. Mäntymaan alueen maaperä on moreenia ja kallioperä metabasalttia ja kvartsiittia (Suomen kartasto, Maaperä 1:1 000 000 ja Kallioperä 1:1 000 000).

Mäntymaan korkein kohta kohoaa hieman yli 140 m mpy. Maan pohjoisosassa sijaitsee noin 0,5 kilometriä pitkä sorakuoppa. Maan pohjoispuolella virtaa Kertunjärveen Mäntymaanoja. Ympäröivät suoalueet ovat 120 - 130 m mpy.

Mäntymaan muinaisjäännösalue TORNIO 84 ja 85 löytyivät kaupungin alueen muinaisjäännösten inventoinnissa vuonna 1993. Tällöin tarkastuksessa havaittiin maan pohjoisosassa äestetyllä hiekka-alueella kvartsi-iskoksia ja kaksi kuoppajäännöstä. Maan itäosasta löytyi toinen kvartsi-iskosalue. Tuolloin kohteet tulkittiin kivikautisiksi asuinpaikoiksi (Alakärppä, Eskola, Krakka ja Ylimaunu 1993).

Kesällä 1995 Oulun yliopiston arkeologian professorin Milton Nunezin johdolla Mäntymaan alue kartoitettiin yhden viikon aikana ennen juhannusta. Kenttätöiden kustannuksista vastasi arkeologian oppiaine ja radiohiiliajoituksesta Varhain pohjoisessa -projekti.

Mäntymaan mittaustoimet

Kenttämittaukset tehtiin Geodimeter 500 sarjan takymetrillä ja kahdella prismalla. Työt aloitettiin paaluttamalla kiinteät mittauspisteet, joille mitattiin suhteelliset koordinaatit. Koordinaatiston x-arvo asetettiin kasvamaan neulapohjoiseen päin mentäessä, y-arvo puolestaan suureni itäänpäin. Kiinteiden mittauspisteiden peruspisteeksi valittiin paalu numero 10 000, jossa $x=1000$ ja $y=1000$. Kaikkiaan kartoituksessa käytettiin kymmentä kiinteää mittauspistettä ja kojeenasemaa. Kiinteät mittauspisteet merkittiin maastoon puupaaluilla, joihin merkittiin tussilla mittauspisteen numero. Mitat otettiin kunkin paalun päästä. Prismen korkeus vaihteli metristä neljään metriin.

käytetyt mittauspisteet ja niiden koordinaatit
10000 $x=1000$; $y=1000$; $z=128.360$

10001 $x=1005.078$; $y=960.789$; $z=130.651$

10002 $x=974.58$; $y=944.86$; $z=127.501$

10003 $x=1051.93$; $y=990.60$; $z=124.263$

10005 $x=933.43$; $y=854.65$; $z=125.823$

10006 $x=874.04$; $y=915.74$; $z=128.523$

10008 $x=1037.51$; $y=808.66$; $z=126.923$

10010 $x=1203.11$; $y=992.40$; $z=126.588$

10011 $x=1265.23$; $y=1109.71$; $z=123.733$

10012 $x=961.97$; $y=1117.52$; $z=135.746$

Aiempien tutkimusten (Koivunen 1993) yhteydessä kerättyjen ja maastoon merkittyjen kvartsisikermien paikat merkittiin yleiskarttaan.

Kuoppa 2

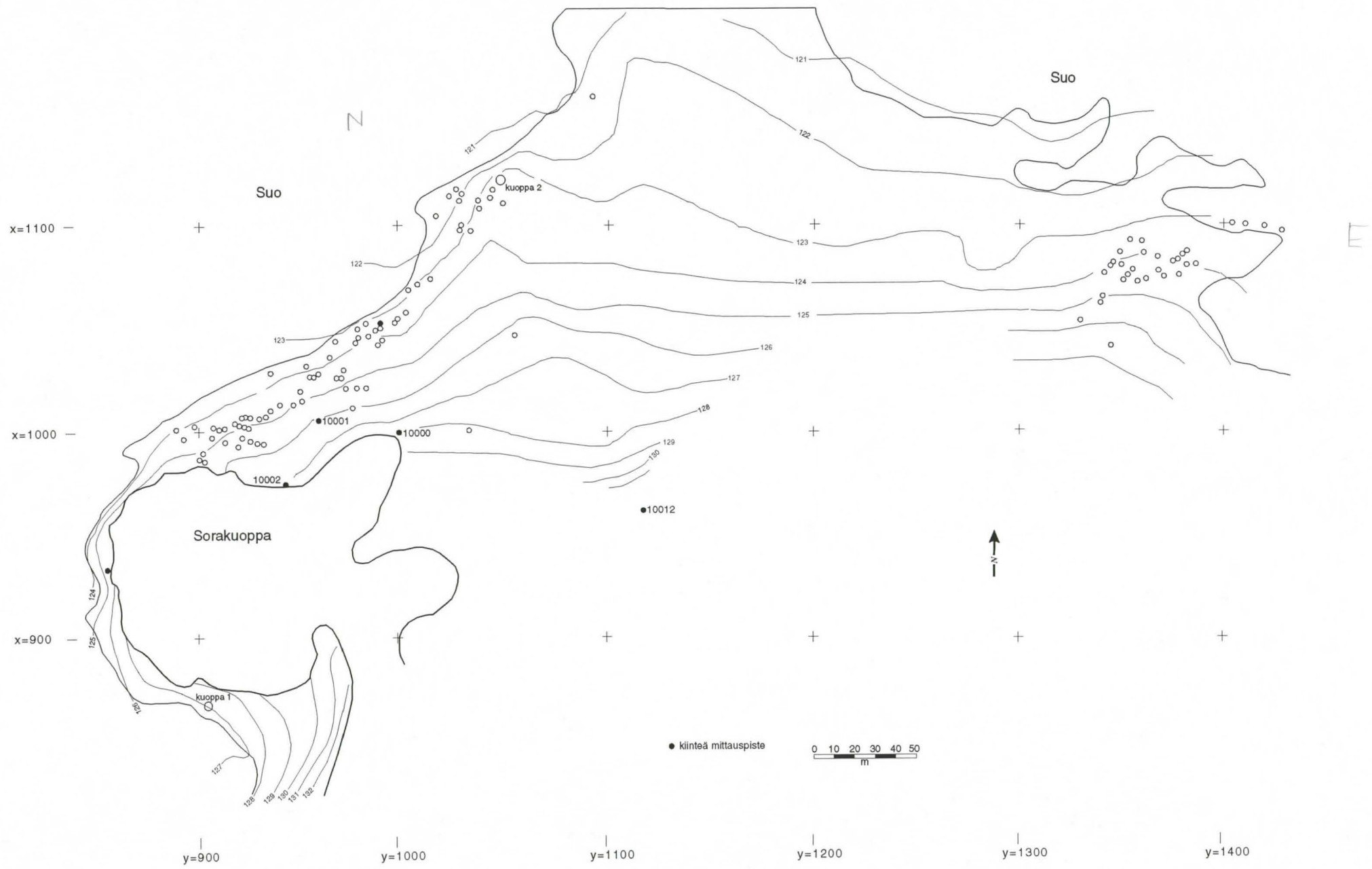
Kuoppajäännös 2 sijaitsee asuinpaikkaterassin pohjoisosassa noin 10 metriä suosta etelään. Kuopan halkaisija on noin 4,5 metriä ja syvyys vajaa metri. Jäänteen eteläosaan tehtiin koekaivanto sektoriin, jonka koordinaatit olivat:

x= 1120,64	x=1121,82
y=1050,09	y=1050,56

x=1121,80	x=1122,35
y=1057,83	y=1047,91

Koko kaivannon alueella havaittiin normaali podsolimaannos. Vallin kohdalla havaittiin heikko kaksoismaannos. Fossiilisesta humuskerroksesta otettiin näyte, josta tehtiin radiohiiliajoitus (Hel 3832). Kuopan keskellä huuhtoutumiskerros oli noin 0,2 metriä paksu, kun se oli muualla noin 0,05 - 0,1 metrin paksuinen. Huuhtoutumiskerroksen alapuolella oli harmaaksi likamaaksi tulkittu anomalia. Tämän alapuolella oli normaali rikastumiskerros ja puhdas pohjamaa. Koko kaivannon alueella maaperä oli hiekkaa. Kuopan keskellä puhtaassa pohjamaassa hiekka muuttui kiviseksi moreeniksi. Kaivaminen lopetettiin tähän, koska alkuperäinen kaivanto ei jatkunut enää alaspäin.

Profiililtaan kuoppa on ollut loiva reunainen. Sen syvyys on ollut noin 1,3 metriä.

TORNIO MÄNTYMAA 1995

OULUN YLIOPISTO ARKEOLOGIA

Piirros: T. Ylimaunu

KUOPPA 2 POIKKILEIKKAUS

X = 1120,64
Y = 1050,09

